

DE REKENKAMERCOMMISSIE PAPENDRECHT

De Rekenkamercommissie
Papendrecht: Jaarverslag 2006

DE REKENKAMERCOMMISSIE PAPENDRECHT: wat en wie ?

De burger wil waar voor zijn belastinggeld: de overheid moet de gelden doeltreffend en doelmatig besteden. De burger wil ook een overheid die betrouwbaar is en dat de gelden rechtmatig worden besteed. De wetgever meende dat ook en bepaalde dat op lokaal niveau de controle op de besteding van publieke gelden zo goed mogelijk geregeld diende te zijn. En zo kwam het dat gemeenten uiterlijk per 01 januari 2006 een onafhankelijk onderzoeksorgaan moesten hebben en wel in de vorm van een zogeheten Rekenkamer of Rekenkamercommissie: daarmee zou dan de controlerende rol van de gemeenteraad kunnen worden verstrekt.

En dat gebeurde in 2005 ook in Papendrecht: de gemeenteraad van Papendrecht besloot om een rekenkamercommissie in het leven te roepen, waarbij in deze commissie twee leden van de gemeenteraad zitting zouden hebben. Aldus werd gekozen voor een grote betrokkenheid van de gemeenteraad bij de taken van de rekenkamercommissie, zonder daarbij overigens afbreuk te doen aan de onafhankelijke positie van deze commissie, die uiteindelijk haar eigen agenda bepaalt.

Al met al bestaat de Rekenkamercommissie Papendrecht (RKCie) uit een extern voorzitter, twee externe leden en twee leden van de gemeenteraad. De commissie wordt bijgestaan door de secretaris, te weten de raadsgriffier van de gemeenteraad. De samenstelling sinds de verkiezingen voor de gemeenteraad van maart 2006 is aldus:

Voorzitter: Dhr. Drs. R.J.A. Clayden

Leden: Mw. Drs. J. F. Breedveld, Mw. Drs. K. Meijer (beiden extern lid), de heren H.A. Nieuwstraten en Drs M.C. Hoogland r.a (beiden ook lid van de gemeenteraad).

(Tot aan de verkiezingen in 2006 hadden namens de gemeenteraad zitting in de Rekenkamercommissie: mw. A.J van der Beek-Baas en dhr. Mr. J. Tegelaar)

Secretaris: Dhr. Mr. A..P.M.A.F. Bergmans (tevens griffier van de gemeenteraad).

De Rekenkamercommissie is dus een onafhankelijke onderzoekscommissie die de gemeenteraad kan bijstaan in zijn rol als controleur van het college van burgemeester en wethouders.

De regels op basis waarvan de commissie actief is zijn vervat in de Verordening op de Rekenkamercommissie van de gemeente Papendrecht, het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Rekenkamercommissie, en in de zogeheten Missie en Werkwijze van de Rekenkamercommissie, zoals definitief geaccordeerd door de gemeenteraad in zijn vergadering van 30 juni 2005. De Rekenkamercommissie laat haar onderzoeken feitelijk door derden uitvoeren, maar uiteindelijk zijn alle onderzoeksrapporten die hier het resultaat van zijn, rapporten afkomstig van de Rekenkamercommissie.

Nadere uitleg van de regels

In de Verordening op de Rekenkamercommissie van de gemeente Papendrecht is onder meer geregeld de samenstelling en wijze van benoeming van de leden van de commissie, hoe en door wie de commissie wordt ondersteund, dat de commissie de onderwerpen die zij onderzoekt zelf vaststelt en dat de gemeenteraad de commissie een gemotiveerd verzoek kan doen tot het instellen van een onderzoek. In deze verordening staat ook dat de Rekenkamercommissie voor de feitelijke uitvoering van het onderzoek derden kan inschakelen, hetgeen in de praktijk ook zo gebeurt.

In het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Rekenkamercommissie, is geregeld wat de voorzitter, de secretaris en de leden zoal doen en hoe men te werk gaat bij een onderzoek en aan welke eisen een onderzoek moet voldoen.

Zo zal de commissie bij de keuze van een onderwerp voor een onderzoek de volgende criteria in ogenschouw houden:

- het onderzoek levert een toegevoegde waarde op: het onderzoek moet informatie opleveren waarover de raad en het college nog niet beschikt;
- het onderwerp draagt risico's van ineffectiviteit of ondoelmatigheid in zich;
- het onderwerp is actueel en heeft een groot maatschappelijk en/of financieel belang;
- het onderwerp raakt direct of indirect het belang van de burger;
- opeenvolgende onderzoeken (bijv. op hetzelfde beleidsterrein of binnen dezelfde sector) vinden niet of zo min mogelijk plaats;
- het onderzoek moet zoveel mogelijk leiden tot concrete verbeteringen van het functioneren van de gemeente en/of tot het lerend vermogen van de organisatie.

In de Missie en Werkwijze van de Rekenkamercommissie staat dat het de missie van de rekenkamercommissie is een bijdrage te leveren aan het goed functioneren van de gemeente en van de instellingen en partijen die door de gemeente worden gesubsidieerd, door inzicht te verschaffen in dit functioneren en waar mogelijk aanbevelingen te doen om dit functioneren te verbeteren. De commissie richt zich met haar onderzoeken in de eerste plaats tot de gemeenteraad en brengt daarnaast de onderzoeksresultaten onder de aandacht van de burgers.

Al deze documenten zijn overigens openbaar en via de website van de gemeente te raadplegen (www.papendrecht.nl). Dat geldt ook voor de hierna genoemde onderzoeksrapporten die zijn afgerond.

Reikwijdte van het Jaarverslag 2006

In dit jaarverslag wordt aandacht besteed aan de in 2006 door de RKCie gepresenteerde onderzoeken en aan wat daarmee tot nu toe is gedaan. Vandaar dat er in dit verslag ook enige aandacht is voor werkzaamheden die feitelijk in het kalenderjaar 2007 n.a.v. de gepresenteerde rapporten zijn verricht. Daarnaast wordt een korte vooruitblik gegeven op de onderzoeken die voor 2007 staan gepland.

Presentatie eerste onderzoek: januari 2006

In de gemeenteraadsvergadering van 19 januari 2006 werd het eerste onderzoek van de RKCie, feitelijk uitgevoerd in de tweede helft van 2005 en eind-2005 afgerond, aan de voorzitter van de gemeenteraad aangeboden. Onderzocht werd het inhuren van extern personeel door de gemeente. Het betreffende eindrapport kreeg de titel mee; "Inhuren is ook op geld sturen".

Noemenswaardige aanbevelingen uit het rapport zijn: bewaak het nakomen van afspraken, onderhandel over de tarieven en maak in de begroting duidelijk om welke kosten en besparingen het hierbij gaat.

Dit eerste onderzoeksrapport is op 24 april 2006 nader besproken in de raadscommissie Algemene Bestuurlijke Zaken (ABZ). De commissie ABZ vindt het een goed rapport, onderschrijft de aanbevelingen, maar vindt een separate raadsbehandeling niet meer nodig.

Uitgevoerde onderzoeken in het jaar 2006: Bruikbaarheid programmabegroting (juni 2006) en Verbonden partijen (november 2006)

Op 22 juni 2006 biedt de RKCie haar tweede rapport "Sturen op effecten en prestaties, een onderzoek naar de bruikbaarheid van de programmabegroting voor de gemeenteraad" aan de gemeenteraad aan.

Noemenswaardige aanbevelingen uit het onderzoeksrapport zijn: kom als raad en college met elkaar tot afspraken over de verdere ontwikkeling van de programmabegroting, bijvoorbeeld waar het gaat om de kwaliteit van de begroting, de wijze waarop het onderzoeksrapport verder wordt uitgewerkt en bezie nader de wijze waarop de gemeenteraad actief bij het begrotingsproces kan worden betrokken.

Het rapport wordt daarna besproken in de raadscommissie Regionale aangelegenheden, Economie en Financiën (REF) op 07 september 2006. De commissie besluit dat er niet direct (in september 2006), maar in januari 2007 een workshop zal worden georganiseerd over dit rapport, omdat er dan een begroting voor 2007 voor zal liggen die naar de commissie verwacht mede zal zijn gebaseerd op het rapport van de rekenkamercommissie. Daarbij vindt deze raadscommissie dat er dan ook meer tijd zal zijn om de bevindingen van zo'n workshop mee te geven voor de daaropvolgende begroting.

De betreffende workshop (raadsbreed) wordt op 17 januari 2007 gehouden en daarop komt de commissie REF terug in haar vergadering van 15 februari 2007, waarin van gedachten gewisseld wordt over twee vragen: welke conclusies trekt de commissie uit de bevindingen van de workshop van 17 januari 2007 en wat wil de commissie meegeven aan het college hieromtrent? De commissie komt tot de volgende conclusies, resp. geeft het volgende mee aan het college:

- de (door de extern adviseur) op schrift gestelde conclusies n.a.v. de workshop worden in hoofdlijnen onderschreven;
- het is niet nodig het huidige aantal programma's (3) in de begroting aan te passen;
- er dient een traject te worden gestart om te komen tot betere indicatoren (niet om te komen tot meer) en het college wordt verzocht terzake met verbetervoorstellen te komen;
- de behandeling van de komende Voorjaarsnota komt bij wijze van proef eerst aan de orde in commissieverband en de voorzitter komt daartoe met een procesvoorstel in samenspraak met de griffier (en de portefeuillehouder);
- de behandeling van de Voorjaarsnota in de gemeenteraad wordt gezien als het geschikte moment om algemene politieke beschouwingen (in eerste termijn) te houden en de behandeling van de begroting daarna wordt gezien als een soort daarop volgende, tweede en kortere termijn.

Het derde onderzoeksrapport van de RKCie wordt in november 2006 afgerond. Het rapport met de titel: "Verbonden partijen gemeente Papendrecht . Analyse van de financiële risico's, informatieverstrekking en beleidsbeïnvloeding" wordt tijdens de raadsvergadering op 30 november 2006 aan de voorzitter van de gemeenteraad en daarmee aan de gemeenteraad aangeboden.

(N.B. : dit onderzoek werd uigevoerd als alternatief voor het in het jaarplan 2006 opgenomen onderzoek naar de uitvoering van de Wet Voorzieningen Gehandicapten - WVG - over de jaren 2004 en 2005. De RKCie was namelijk bij nader inzien van mening dat gezien de ontwikkelingen rond de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de regionale uitvoering van delen van deze wetgeving - waaronder de WVG - in het verband van de Drechtsteden, het onderzoeksonderwerp naar de uitvoering van de WVG minder actueel was geworden. De RKCie heeft hierover de raad bij separaat schrijven d.d. 29 juni 2006 nader bericht).

Noemenswaardige aanbevelingen uit dit derde onderzoeksrapport zijn: maak de aandacht voor de bestuurlijke en financiële relaties van de gemeente met andere partijen (in de begroting van de gemeente) daar waar nodig en wenselijk, wat scherper en doe dat door bijvoorbeeld eerder met die verbonden partijen in overleg te treden. Daarmee zou dan beter inzichtelijk zijn wat er van wie verlangd kan worden en tegen welke bijdrage dat mogelijk is. De RKCie adviseert in het

slot van het rapport dat het college over ongeveer een jaar aan de gemeenteraad een rapport zal aanbieden, waarin de uitwerking van de aanbevelingen nader uit de doeken wordt gedaan.

Het rapport wordt vervolgens besproken in de raadscommissie Regionale aangelegenheden, Economie en Financiën (REF) op 11 januari 2007 en de gemeenteraad bevestigt in zijn vergadering van 15 februari 2007 de door de raadscommissie REF getrokken conclusies, namelijk dat:

- de verbonden partijen vooral ook zelf hun eigen kernprestaties volgens de zogeheten SMART-methode zullen moeten formuleren (dat wil zeggen dat deze specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden zullen moeten zijn);
- de verbonden partijen wordt aanbevolen om ook zelf de in het rapport vervatte zogeheten stoplichtenmethode te gaan gebruiken als middel om in kaart te brengen in welke mate er (per nader te duiden onderwerpen) door hen risico's worden gelopen;
- van de verbonden partijen ook zelf verwacht mag worden dat de deelnemers tijdig van de juiste informatie worden voorzien, opdat ook deze deelnemers daarmee in hun eigen beleidscyclus tijdig rekening kunnen houden;
- de toedeling van accrès-gelden niet zonder meer en automatisch mag leiden tot een jaarlijkse groei van het budget van de verbonden partijen, doch dat de deelnemende gemeenten door tussenkomst van de gemeenteraad in staat worden gesteld tijdig en op basis van actuele ontwikkelingen te kunnen begroten (en dat er dus ook besparingen, bijv. op basis van efficiency-voordelen, kunnen worden begroot);
- de conclusies en aanbevelingen uit het rapport met name zullen worden ingezet ten aanzien van (het financieel en bestuurlijk tijdig kunnen sturen en volgen van) Drechtwerk (sociale werkvoorziening) en ROM-D Regionale OntwikkelingsMaatschappij Drechtsteden);
- het college van burgemeester en wethouders wordt verzocht om de onderhavige conclusies mee te nemen in besprekingen met en ten aanzien van deze verbonden partijen (bijv. in het zogeheten portefeuillehoudersoverleg in regionaal verband).

Financiën in 2006

De Rekenkamercommissie beschikte in 2006 (evenals in 2005) over € 40.000,-- voor het doen van onderzoeken en € 22.000,-- voor administratie e.d. (doorberekening van kostenplaatsen, kosten vergaderingen, en uren van ambtelijke inzet). Na de uitvoering van de beide onderzoeken bleek de RKCie met een onderbesteding van € 3.500,-- keurig binnen het budget te zijn gebleven.

Jaarplan voor het volgende jaar

Buiten een jaarverslag is er ook nog elk jaar een jaarplan: de Rekenkamercommissie laat daarin elk jaar weten welke onderwerpen zij in het betreffende jaar gaat (laten) onderzoeken. Dat leidt dan, zoals uit het bovenstaande moge blijken, tot een rapport met bevindingen en (waar mogelijk) aanbevelingen tot verbetering op het betreffende onderwerp/beleidsterrein. Het jaarplan is bedoeld als een kort overzicht van uit te voeren onderzoeksactiviteiten en beoogt niet een herhaling te zijn van wat er allemaal al in het verleden in andere stukken is vastgelegd: daar zijn die documenten voor, die alle openbaar (ook via internet) toegankelijk zijn.

En om het sprongetje naar 2007 concreet te maken: het eerste onderzoek in 2007 zal zich richten op de effectiviteit van het subsidiebeleid van de gemeente Papendrecht. In een tweede onderzoek zou de RKCie zich nader willen richten op het onderhoud van het grijs en groen binnen de gemeente Papendrecht. Voor een meer uitgebreide opdrachtformulering wordt verwezen naar het overzicht van activiteiten voor 2007, zoals dat aan de gemeenteraad (via de lijst van ingekomen stukken) is aangeboden voor zijn vergadering van 25 januari 2007.

(Medio 2007 - namens de Rekenkamercommissie, de secretaris).